

Editör

Prof. Dr. Turan YILDIRIM

İDARE HUKUKU

Yazarlar

Prof. Dr. Turan YILDIRIM

Prof. Dr. Melikşah YASİN

Prof. Dr. Nur KAMAN

Doç. Dr. H. Eyüp ÖZDEMİR

Doç. Dr. Gül ÜSTÜN

Dr. Öğr. Üyesi Özge OKAY TEKİNSOY

Güncelleştirilmiş 7. Baskı

onikilevha

İÇİNDEKİLER

YEDİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	V
ÖNSÖZ	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XXIX

BİRİNCİ KİSIM TÜRKİYE'NİN İDARI TEŞKİLATI

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL KURAMLAR VE ANAYASAL İLKELER

I. Kanuni İdare	3
II. Kamu Tüzelkişiliği.....	13
III. İdarenin Bütünlüğü.....	23
A. Hiyerarşi.....	24
B. İdari Vesayet.....	28
IV. Merkezden Yönetim	38
V. Yerinden Yönetim	40
VI. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetimin Faydalı ve Sakıncalı Yönleri	42

İKİNCİ BÖLÜM
MERKEZDEN YÖNETİM TEŞKİLATI

I.	Merkez Teşkilatı.....	49
A.	Cumhurbaşkanı.....	49
1.	Seçimi	49
2.	Görev ve Yetkileri.....	50
3.	Cumhurbaşkanının Sorumluluğu	51
a.	Cezai Sorumluluk	51
b.	Hukuki Sorumluluk	52
4.	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı.....	53
II.	Merkezdeki Yardımcı Kuruluşlar.....	56
III.	Taşra Teşkilatı.....	56
A.	Genel Esaslar.....	56
B.	İl ve İlçe İdaresi.....	58
C.	Bölge Kuruluşları	59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YERİNDEN YÖNETİM TEŞKİLATI

I.	Yer Bakımından Yerinden Yönetim İdareleri.....	61
A.	Mahalli İdareler	61
1.	Anayasal Düzenleme	61
2.	İdari Özerklik.....	63
3.	Yerel Yönetimlerin Görev Alanı	75
B.	İl Özel İdaresi.....	83
1.	Genel Açıklamalar	83
2.	Görevleri	85
3.	İl Genel Meclisi.....	85
4.	İl Encümeni	86
5.	Vali.....	87

C.	Belediye	88
1.	Genel Açıklamalar	88
2.	Belediye Kurulması	88
3.	Belediyenin Görevleri	89
4.	Belediyelerin Denetimi	91
5.	Belediye Meclisi	92
6.	Belediye Encümeni	94
7.	Belediye Başkanı	95
D.	Büyükşehir Belediyesi	97
1.	Kuruluşu	97
2.	Büyükşehir Belediyesinin Görevleri	102
3.	İlçe Belediyelerinin Görev ve Yetkileri	102
4.	Büyükşehir Belediyesinin Organları	103
a.	Büyükşehir Belediye Meclisi	103
b.	Büyükşehir Belediye Encümeni	104
c.	Büyükşehir Belediye Başkanı	105
E.	Köy İdaresi	105
1.	Köy Derneği	106
2.	İhtiyar Meclisi	106
3.	Muhtar	106
II.	Hizmet Bakımından Yerinden Yönetim İdareleri	107
A.	Kamu Kurumları	107
1.	Özellikleri	108
2.	Türleri	109
B.	Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları	110
	Bölüm Kaynakçası	114

İKİNCİ KISIM
KAMU PERSONEL HUKUKU

GİRİŞ
KAMU PERSONEL REJİMİNDEKİ
DEĞİŞİM

I.	Kamu Yönetimi Anlayışındaki Değişim	121
II.	Yeni Kamu Yönetimi	130
III.	Kamu Personel Rejiminde Değişim	133
	A. Statü Hukuku.....	133
	B. Esneklik.....	135
	C. Değerlendirme.....	137

BİRİNCİ BÖLÜM
KAMU GÖREVLİLERİ

I.	Kamu Görevlisi kavramı	139
II.	Devlet Memurları Kanununa Göre Kamu Görevlilerinin Türleri 143	143
	A. Memurlar	143
	B. Sözleşmeli Personel	143
	C. İşçiler.....	148
III.	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Yer Verilen Kamu Görevlileri.....	149

İKİNCİ BÖLÜM
DEVLET MEMURLUĞU

I.	Temel İlkeler	153
II.	Devlet Memurluğuna Giriş.....	156

A.	Görevin Gerektirdiği Nitelikler	156
B.	Devlet Memurluğuna Girişte Sınav Şartı.....	160
C.	Devlet Memuru Olabilmek İçin Aranan Şartlar	162
1.	Genel Şartlar	163
a.	Türk Vatandaşı Olmak.....	163
b.	Yaş Şartı.....	165
c.	Öğrenim Şartı.....	167
d.	Kamu Haklarından Mahrum Bulunmamak.....	168
e.	Memuriyete Engel Teşkil Eden Ceza Mahkumiyeti Bulunmamak.....	168
f.	Askerlik.....	169
g.	Sağlık.....	170
h.	Güvenlik Soruşturması - Arşiv Araştırması	171
2.	Özel Şartlar.....	176
D.	Aday Memurluk.....	179
III.	İstisnai Memurluklar.....	180

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DEVLET MEMURLARININ ÖDEV VE
SORUMLULUKLARI, HAKLARI VE TABİ
OLDUKLARI YASAKLAR

I.	Devlet Memurlarının Ödev ve Sorumlulukları	183
A.	Sadakat, Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık Ödevi	183
B.	Emirlere Uyma Yükümlülüğü ve Kanunsuz Emir	184
C.	Devlet Memurlarının Mali Sorumlulukları	185
II.	Devlet Memurlarının Hakları.....	189
A.	İlerleme ve Yükselme Hakkı.....	189
B.	Sendika Kurma Hakkı	191
III.	Devlet Memurlarının Tabi Olduğu Yasaklar.....	194
A.	Grev Yasağı	194

B. Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı	195
C. Siyasi Partilere Girme Yasağı	196

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DİSİPLİN SORUŞTURMASI, CEZA
SORUŞTURMASI VE GÖREVDEN
UZAKLAŞTIRMA

I. Disiplin Soruşturması.....	197
A. Genel Olarak Disiplin Suç ve Cezaları.....	197
B. Disiplin Cezası Türleri	199
C. Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir ve Kurullar.....	205
D. Zamanaşımı.....	207
E. Karar Süresi	208
F. Karar Usulü ve İspat	208
G. Savunma Hakkı.....	211
H. İtiraz	213
I. Bir Üst Cezanın Uygulanması.....	214
J. Bir Alt Cezanın Uygulanması.....	214
K. Disiplin Cezalarının Sonuçları.....	215
L. Devlet Memurluğundan Ayrılanlar Hakkında Disiplin Cezası Uygulaması	215
II. Ceza Soruşturması	216
A. 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun Kapsamı.....	217
1. Kişi Bakımından	217
2. Suç Bakımından	220
3. 4483 sayılı Kanunun İstisnaları	220
B. Ön İnceleme	221
C. İtiraz	225

D. Hazırlık Soruşturması	226
III. Görevden Uzaklaştırma	226

BEŞİNCİ BÖLÜM
DEVLET MEMURLUĞUNUN
SONA ERMESİ

I. Devlet Memurluğundan Çekilme	229
A. Çekilme	230
B. Çekilmiş Sayılma	235
1. Görev Yerinin Terki Nedeniyle Çekilmiş Sayılma	235
2. Bilgilerini Artırmak Üzere Yabancı Memleketlere Gönderilenlerin Çekilmiş Sayılması	237
3. Başka Yerde Göreve Atananların İşe Başlamamaları Nedeniyle Çekilmiş Sayılmaları	237
4. Terhis Edilenlerin Görevlerine Dönmemeleri Nedeniyle Çekilmiş Sayılmaları	239
5. Muvazzaf Askerliğe Ayrılan Memurların Terhislerinde Göreve Başlamamaları Halinde Çekilmiş Sayılma	239
6. Aylıksız İzin Bitiminde Görevine Dönmeyenlerin Çekilmiş Sayılması	240
Bölüm Kaynakçası	241

ÜÇÜNCÜ KİSİM
KAMU MALLARI

Giriş	247
I. Kamu Mallarının Tanımı	248
II. Kamu Mallarının Türleri	249
A. Genel Olarak Kamu Hukukuna Tabi mallar - Kamu Malları	250
1. Orta Malları	250

2. Hizmet Malları	251
3. Sahipsiz Mallar	252
B. Genel Olarak Özel Hukuka Tabi Kamu Malları - Kamunun Özel Malları.....	253
III. Kamu Malı Niteliğinin Kazanılması ve Kaybı.....	257
IV. Kamu Mallarının Hukuki Rejimi	263
A. Kamu Malları ve Özel Hukuk İşlemleri	264
1. Kamu Malları ve Mülkiyet Hakkının Özel Hukuk Kişilerine Devri	265
2. Kamu Malları ve Özel Hukuk Kişileri Lehine Sınırı Aynı Hak Tesisi.....	269
3. Kamu Malları ve Kira Benzeri Özel Hukuk Sözleşmeleri	273
4. Kamu Malları ve Haciz Yasağı	274
5. Kamu Malları ve Kazandırıcı Zamanaşımı ile İktisap	278
B. Kamu Malları ve Tapu Siciline Tescil	279
C. Kamu Malları ve Özel Koruma	281
V. Kamu Mallarından Yararlanma Usulleri.....	282
A. Genel Yararlanma	283
B. Özel Yararlanma	284
Bölüm Kaynakçası.....	288

DÖRDÜNCÜ KİSİM **İDARI İŞLEMLER**

I. Hukuki İşlem Kavramı.....	293
II. İdari İşlemler	294
A. Tanım.....	294
1. İdare İşlevi	297
2. Yasama İşlevi	298
3. Yargı İşlevi	307
4. Yürütme İşlevi.....	320

B.	İdari İşlemlerin Nitelik ve Özellikleri.....	323
C.	İdarenin Özel Hukuk İşlemleri.....	325
D.	Özel Hukuk Kişilerinin İdari İşlemleri	329
E.	İdari İşlemlerin Türleri.....	334
1.	İki Yanlı-Tek Yanlı İdari İşlemler	335
2.	Etkili-Etkisiz İdari İşlemler	336
3.	Genel-Birel İdari İşlemler.....	338
F.	Düzenleyici İşlemler	339
1.	İdarenin Düzenleme Yetkisi	339
2.	Düzenleyici İşlem Yapılmasında Uyulması Gereken Esaslar	341
3.	Düzenleyici İşlem Türleri	344
a.	Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.....	345
b.	Yönetmelik.....	345
c.	Cumhurbaşkanlığı Kararları.....	347
d.	Diğer Düzenleyici İşlemler	347
G.	İdari İşlemlerin İptali ve Geri Alınması	348
H.	İdari İşlemin Unsurları.....	363
1.	Yetki.....	363
a.	Yer Bakımından Yetki	364
b.	Zaman Bakımından Yetki.....	364
c.	Görev Alanı (Konu) Bakımından Yetki.....	365
d.	Yetki Gasrı-Yetki Tecavüzü-Fonksiyon Gasrı	366
e.	Yetki Devri-İmza Yetkisinin Devri-Yetkide Paralellik	367
f.	Vekalet-Tedvir	369
2.	Şekil.....	374
a.	Genel Şekil Kuralı Olarak Yazılılık.....	374
b.	Şekil Kuralları Arasında Ayırımlı Yapılması.....	375
c.	Uygulanma Koşulu Olarak Şekil.....	377
d.	İşlemlerin Gerekçeli Olması.....	379
e.	Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Görüşme Usulü.....	380

f.	İlgilinin Savunmasının veya Görüşünün Alınması....	381
g.	İşlemlerde Kanun Yolları ve Süresinin Belirtilmesi Zorunluluğu	382
	h. Şekil ve Usulde Paralellik İlkesi.....	382
3.	Sebep	382
4.	Konu.....	386
a.	İdari İşlemin Geriye Yürümezliği.....	387
b.	Kazanılmış Hak.....	389
c.	Haklı Beklenti.....	390
5.	Maksat	392
III.	İdari Sözleşmeler.....	393
A.	İdari Sözleşmelerin Ölçütleri	394
B.	İdari Sözleşme Türleri	402
	Bölüm Kaynakçası.....	406

BEŞİNCİ KİSİM KAMU HİZMETİ

I.	Kamu Hizmeti Kavramı.....	411
A.	Tanım.....	411
B.	Kamu Hizmetinin Unsurları.....	413
II.	Kamu Hizmetlerinin Kurulması ve Kaldırılması	417
A.	Kamu Hizmetlerinin Kurulması.....	417
B.	Kamu Hizmetlerinin Kaldırılması	423
III.	Evrensel Kamu Hizmeti	423
IV.	Virtüel Kamu Hizmeti.....	428
V.	Kamu Hizmetlerinin Türleri	429
A.	Tekelli – Tekelsiz Kamu Hizmetleri.....	430
B.	Yürüttüükleri Alana Göre Kamu Hizmetleri.....	430
C.	Yararlanma Yöntemlerine Göre Kamu Hizmetleri.....	430
D.	Konusuna Göre Kamu Hizmetleri.....	431

VI.	Kamu Hizmetlerine İlişkin Temel İlkeler.....	431
A.	Eşitlik.....	431
B.	Tarafsızlık (Nesnellik/Yansızlık)	433
C.	Süreklilik (Devamlılık/Düzenlilik).....	433
D.	Uyarlanması (Değişebilirlik)	435
E.	Meccanilik	437
VII.	Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usulleri	443
A.	Kamu Hizmetlerinin Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Görülmesi Emanet usulü	443
B.	Kamu Hizmetlerinin Özel Hukuk Tüzel Kişileri Tarafından Görülme Usulleri.....	444
1.	Müşterek Emanet.....	444
2.	İltizam.....	444
3.	Ruhsat (İzin)	445
4.	İmtiyaz.....	447
a.	İmtiyaz Sahibinin Hakları ve Yükümlülükleri	449
b.	İdarenin Hak ve Yükümlülükleri	451
c.	İmtiyaz Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	451
d.	İmtiyaz Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıkların Yargısal Denetimi.....	452
C.	Yeni Yöntemler	453
1.	3096 sayılı Kanun	454
2.	3465 Sayılı Kanun	455
3.	3996 Sayılı Kanun.....	456
D.	Kamu Özel Ortaklısı Modelleri.....	457
E.	Özel Hukuk Kişilerinin Faaliyetlerinin Desteklenmesi ve Özendirilmesi	460
VIII.	Kamu Hizmetlerinin Özelleştirilmesi.....	462
	Bölüm Kaynakçası.....	467

ALTINCI KISIM
KOLLUK

I.	Kolluk Faaliyetinin Amacı Olarak Kamu Düzeni.....	471
	A. Kamu Düzeninin Unsurları	472
	1. Dirlik ve Esenlik.....	472
	2. Güvenlik.....	474
	3. Sağlık.....	475
	B. Kamu Düzeninin İçeriğindeki Genişleme.....	476
II.	İdari Kolluk-Adli Kolluk Ayrımı	477
	A. Ayrımın Konusu.....	477
	B. Ayrımın Güçlükleri	479
	C. Ayrımın Önemi	480
III.	Genel İdari Kolluk-Özel İdari Kolluk	481
IV.	Kolluk Görevlileri.....	484
	A. Kolluk Makamları.....	484
	B. Kolluk Personeli	485
	1. Merkezi İdare Kolluk Personeli	485
	2. Belediye ve Köy Kolluk Personeli.....	489
	3. Özel İdari Kolluk Personeli	490
V.	Özel Hukuk Kişileri ve Kolluk Faaliyeti	491
	A. Özel İdari Kolluk Alanında Faaliyette Bulunan Özel Hukuk Kişileri	491
	B. Genel İdari Kolluk ve Güvenlik Hizmeti	492
VI.	Kolluk İşlem ve Usulleri	496
	A. Kolluk İşlemleri.....	496
	B. Kolluk Usulleri	497
	1. Yasaklama usulü	497
	2. İzin Usulü.....	498
	3. Bildirim Usulü	499
VII.	Kolluk Tedbirlerinin Uygulanması	499

A.	Re'sen İcra ve Zor Kullanma Yetkisi.....	500
B.	Kolluk Tedbirlerine Uyulmamasının Yaptırımları.....	502
VIII.	Kolluk Yetkisinin Sınırları.....	504
A.	Ölçülülük İlkesi	505
1.	Ölçülülük İlkesinin Unsurları.....	505
2.	İdari Yargı Denetiminde Ölçülülük İlkesinin Uygulanması	506
3.	Yer ve Zaman Bakımından Ölçülülük.....	509
B.	Özgürlikler Arasındaki Hiyerarşi Açısından Kolluk Yetkisinin Sınırları.....	510
IX.	Kolluk Yetkilerinin Yarışması.....	511
A.	Genel Kolluk Makamları Arasında Yetki Yarışması.....	512
B.	Genel Kolluk Özel Kolluk Arasında Yetki Yarışması	513
C.	Özel Kolluklar Arasında Yetki Yarışması.....	516
X.	Kolluk Yetkilerinin Genişlemesi.....	516
A.	Anayasal Dayanak.....	517
B.	Olağanüstü Halin Uygulanması.....	519
C.	Olağanüstü Hal İlanına İlişkin İşlemlerin Yargısal Denetimi	520
D.	Olağanüstü Hal Tedbirlerinin Yargısal Denetimi.....	521
	Bölüm Kaynakçası.....	530

YEDİNCİ KISIM
İDARI USULLER

BİRİNCİ BÖLÜM
İDARI USUL

I.	İdari Usulün Tanımı ve Kavram.....	538
II.	İdari Usulün İlkeleri.....	539
A.	Aleniyet İlkesi	539

B.	Katılım İlkesi	539
C.	Dürüstlük ve İçtenlik İlkesi	540
D.	Denge İlkesi	540
E.	İnceleme ve Araştırma İlkesi.....	540
F.	İdari İşlemin Gerekçeli Olması	540
G.	İdari İşlemlerde İstikrar İlkesi	541
H.	Usulde Paralellik İlkesi.....	541
III.	İdari Usulün Kapsamı.....	541
IV.	İdari Usul Kanunu'nun Önemi	542
V.	Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	545
VI.	Genel İdari Usul Kanunu Tasarısı.....	548

İKİNCİ BÖLÜM **AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ**

I.	Amme Alacağının Tanımı.....	557
II.	Amme Alacağının Borçlusu	560
III.	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü	561
A.	Amme Alacaklarının Korunması.....	562
1.	Teminat	562
2.	İhtiyati Haciz	566
3.	İhtiyati Tahakkuk	567
4.	Diğer Korunma Hükümleri.....	569
B.	Amme Alacağının Tahsili	570
1.	Ödeme	570
a.	Ödeme Zamanı.....	570
b.	Ödeme Yeri.....	570
c.	Ödeme Şekilleri.....	571
d.	Ödemenin İspatı.....	571
2.	Cebren Tahsil.....	571
a.	Ödeme Emri	572

---

b.	Teminatlı Alacaklıların Takibinde Bildirim	574
c.	Haciz	574
	c.a. Haczedilemeyecek Mallar ve Özel Düzenlemelere Tabi Olan Mallar	576
	c.b. Üçüncü Kişiye Ait Mallar	577
	c.c. Hacze İştirak	579
	c.d. Haciz Uygulamasının Sonuçları.....	579
	c.e. Aciz Hali.....	579
	c.f. Haczin Kaldırılabilceği Bazı Haller.....	580
d.	Satış	580
3.	Iflas Yoluyla Takip	581
C.	Amme Alacaklarının Düşmesi	581
1.	Ödeme	581
2.	Zamanaşımı.....	581
3.	Terkin.....	583

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHALE

KAMU İHALE KANUNU’NA GÖRE İHALE USULÜ

I.	İhale Kavramı	585
II.	Kamu İhale Kanunu’na Göre Temel İlkeler	586
III.	Kamu İhale Kanunu’nda Düzenlenen İhale Usulleri.....	589
	A. Açık İhale Usulü.....	589
	B. Belli İstekliler Arasında İhale Usulü	590
	C. Pazarlık Usulü.....	590
IV.	Kamu İhale Kanunu’nda Düzenlenen İhale Usulleri Dışındaki Alım Yöntemleri	592
	A. Doğrudan Temin	592

B.	Tasarım Yarışmaları	594
V.	İhale Sürecinde Verilen Tekliflerin Değerlendirilmesi ve İhalenin Sonuçlandırılması	594
VI.	İhale İşlemlerine Karşı Başvuru Yolları.....	596
A.	Şikayet Başvurusu.....	597
B.	İtirazen Şikayet Başvurusu	599
C.	Yargısal Başvuru.....	600

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KAMULAŞTIRMA

I.	Kamulaştırma Kavramı.....	601
II.	Kamulaştırma Usulünün Aşamaları	601
A.	Kamulaştırma Öncesi İşlemler	601
1.	Kamulaştırma İçin Yeterli Ödeneğin Temin Edilmesi	601
2.	Kamu Yararı Kararı	602
3.	Kamulaştırılacak Taşınmazın Tespiti ve İdari Şerh.....	603
B.	Kamulaştırma Aşaması	604
1.	Satın Alma Usulü	604
2.	Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili	606
3.	Trampa Yolu İle Kamulaştırma.....	610
4.	Acele Kamulaştırma.....	610
5.	Hakların Sınırlanması ve Mülkiyetin İdareye Geçmesi	614
C.	Dava Hakkı.....	615
D.	Bir İdareye Ait Taşınmaz Malın Diğer İdareye Devri.....	615
E.	Kamulaştırmadan Vazgeçme ve Geri Alma.....	616
1.	İdarenin Tek Taraflı Vazgeçmesi.....	616
2.	Tarafların Anlaşmasıyla Vazgeçme ve Devir.....	617
3.	Mal Sahibinin Geri Alma Hakkı.....	618

Bölüm Kaynakçası.....	620
-----------------------	-----

SEKİZİNCİ KİSIM İDARI YARGI

BİRİNCİ BÖLÜM İDARI YARGININ GÖREV ALANI

I. İdari Yargının Gelişimi.....	625
II. İdari Yargının Görev Alanı.....	633
A. İdari Yargının Görev Alanının Belirlenmesinde Kullanılan Ölçütler.....	634
B. Yasal Düzenlemeler	635
C. İdare İşlevi	642
D. Fiili Yol-İdarenin Haksız Fiilleri	642
III. İdari Yargı Yetkisinin Sınırı.....	643
A. Yargı Denetimi Dışında Bırakılan İşlemler	643
B. İdari Yargının Görev Alanı Dışında Bırakılan Uyuşmazlıklar	644
C. İdarenin Takdir Yetkisini Kaldıracak Biçimde Yargı Kararı Verilememesi	645
1. İdarenin Takdir Yetkisi.....	646
2. İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi.....	649
D. Yerindelik Denetimi Yasağı.....	655
E. İdarenin Yargı Kararıyla İşlem Yapmaya Zorlanamaması.....	664
F. İdari İşlem veya Eylem Niteliğinde Yargı Kararı Verilememesi.....	667
IV. İdari Yargı Teşkilatı	667

İKİNCİ BÖLÜM
İDARI DAVA TÜRLERİ

I.	İtiraz Yolu.....	672
II.	İptal Davası.....	674
	A. Dava Konusu İşlem.....	676
	B. Dava Ehliyeti.....	684
	C. Davalı İdare	690
	D. Dava Açma Süresi	691
	1. İdari Başvuru	697
	a. İşlemlere Karşı İdari Başvuru	697
	b. Özel Düzenlemeler	698
	2. İdari İtirazın Mümkün Olmaması	701
	3. İdarenin Dava Açma Süresinden Sonra Cevap Vermesi... ..	707
	4. İşlem Yapılması İçin Başvurma	711
	E. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	715
	1. Görev ve Yetki Kuralları.....	715
	F. Yürütmenin Durdurulması	716
	1. Yasal Düzenleme	716
	2. Yürütmeyi Durdurma Kararı Verilmesinin Koşulları ve Usulü	718
	3. Yürütmeyi Durdurma Kararlarının Niteliği	724
	4. Yürütmeyi Durdurma Kararlarına İtiraz.....	729
	G. Hızlandırılmış Yargılama Usulleri	730
	1. İvedi Yargılama Usulü.....	730
	2. Merkezî ve Ortak Sınavlara İlişkin Yargılama Usulü:	731
III.	Tam Yargı Davaları.....	733
	A. Dava Ehliyeti.....	734
	B. Davalı İdare	734
	C. Dava Süresi	735
	1. İşlemlerden Kaynaklanan Tam Yargı Davaları	735

---

2. İdari Eylemlerden Kaynaklanan Tam Yargı Davaları.....	741
D. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	745

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DAVALARIN İNCELENMESİ

I. Dava Açılması	747
A. Dava Dilekçesi	747
B. Tam Yargı Davalarında Uyuşmazlık Konusu Miktarın Belirtilmesi Sorunu	751
C. Dilekçeler Üzerinde İlk İnceleme.....	752
1. Görev ve Yetki.....	752
2. İdari Merci Tecavüzü	753
3. Ehliyet.....	753
4. İdari Davaya Konu Olacak Kesin Ve Yürütülmesi Gereken Bir İşlem Olup Olmadığı.....	753
5. Süre Aşımı	753
6. Husumet.....	754
7. Dilekçede Eksiklik Olup Olmadığı	754
8. Tek Dilekçeyle Birden Fazla İşleme Karşı Dava Açılıp Açılamayacağı – Birden Fazla Kişinin Ortak Dilekçeyle Dava Açıp Açılamayacağı.....	754
D. Dilekçelerin Tebliği	754
II. Duruşma	759
III. Dosyaların İncelenmesi.....	761
A. Re'sen Araştırma İlkesi.....	761
B. Taraflardan Bilgi ve Belge İstenmesi.....	764
IV. Davaların Sonuçlandırılması	767
V. Tarafların Kişilik veya Niteliğinde Değişiklik	768
VI. Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanununun Uygulanacağı Haller	768

1. İdari Yargıda Görev ve Yetki Uyuşmazlığı.....	774
A. Bağlantılı Davalar	778

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KARARLARA KARŞI BAŞVURMA
YOLLARI

I. Mahkeme Kararlarının Üst Mahkemedede Denetimi.....	783
II. İstinaf.....	784
III. Temyiz	786
IV. İstinaf ve Temyize İlişkin Ortak Hükümler.....	787
V. Yargılamanın Yenilenmesi.....	788

BEŞİNCİ BÖLÜM
KARARLARIN UYGULANMASI

I. Kanuni Düzenleme.....	793
II. Kararların Sonuçları.....	797
A. İptal Davaları.....	797
B. Tam Yargı Davaları.....	804
III. Kararın Gereklerinin Yerine Getirilmesi Süresi	806
IV. Yargı Kararlarının Uygulanmaması.....	807
Bölüm Kaynakçası.....	820

DOKUZUNCU KISIM
İDARENİN SORUMLULUĞU

I. Yasama ve Yargı Faaliyetinden Dolayı Devletin Sorumluluğu	825
II. İdarenin Sorumluluğunun Dayandığı Hukuki Esaslar.....	834
A. Kusur Sorumluluğu (Hizmet Kusuru)	837
B. Kusursuz Sorumluluk	840

1.	Tehlike (Risk)	841
2.	Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik.....	841
3.	Sosyal Risk.....	843
C.	İdarenin Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Durumlar ..	845
1.	Tazmini Gereken Zarar Bulunmaması	845
2.	Mücbir Sebepler	846
3.	Zarar Görenin Veya Üçüncü Kişilerin Eylemi.....	847
4.	Kamu Görevlilerinin Görevden Ayrılabilen Kişisel Kusurları	847
	Bölüm Kaynakçası.....	853
	Kaynakça	855